

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2016/135

Karar Sayısı:2016/129

Karar Tarihi:4.7.2016 R.G.

Tarih-Sayı:Tebliğ Edildi

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) üyeleri Engin ALTAY, Levent GÖK ve Özgür ÖZEL ile birlikte 122 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU: 1.7.2016 tarihli ve 6723 sayılı Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un; tümünün yok hükmünde olduğunun saptanmasına ya da tümünün şekil bakımından Anayasaya aykırılığı nedeniyle iptaline ya da 1., 12.,17. ve 22. maddelerinin Anayasa'nın 2., 10., 90., 138., 139., 140., 154. ve 155. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek esas bakımından iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

I- İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında, dava dilekçesi ve ekleri, Başraportör Ayşegül ATALAY tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu, yok hükmünde olduğunun tespiti ya da iptali istenilen yasa kuralları, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. Dava dilekçesinde özetle, Anayasa'nın 7. maddesinde yasama yetkisinin TBMM'ye ait olduğunun ifade edildiği ve 87. maddesinde de TBMM'nin yetkilerinin kapsamının belirlendiği, bu sürecin Genel Kurul'un kabul iradesiyle tamamlanacağını kuşkusuz olduğu, yasama organından sadır olan bir kanunun TBMM Genel Kurulunda oylanıp kabul edilmekle artık hukuk alanında hayatiyet kazandığı ve var olduğu, 6723 sayılı Kanunun da 1.7.2016 tarihinde kabul edilmekle artık hayatiyet kazandığı ve hukuk alanında var olduğu, kanunların Cumhurbaşkanınca yayımlanması ya da halkoyuna sunulmasının kanunların "*varlık*" koşulu olmadığı, kanunların Resmî Gazete'de yayımlanmakla yürürlüğe girdiği, Anayasa'nın "*Dava açma süresi*" başlıklı 151. maddesinde öngörülen altmış günlük sürenin "*hak düşürücü süre*" olduğu ve kanunun Resmî Gazete'de yayımlanma tarihinden itibaren işlemeye başladığı, fakat buradan, şekil ya da esas yönünden iptal davası açabilmek için ilgili kanunun mutlaka Resmi Gazete'de yayımlanması gerektiği sonucuna varılamayacağı, bir yasama tasarrufunun Resmî Gazete'de yayımlanmasının "*yürürlük*" koşulu olduğu, TBMM Genel Kurulu'nun "*kabul*" iradesinin tezâhürü ile birlikte "*varlık*" kazanan kanunlara karşı Anayasa Mahkemesi'ne iptal davası açabilmek ya da aynı zamanda "*yokluk*" isteminde bulunabilmek için "*varlık*" koşulunun gerçekleşmesinin yeterli olduğu ve "*yürürlük*" koşulunun gerçekleşmesinin beklenilmesine gerek bulunmadığı, zira, Anayasa'nın 7., 87. ve 175. maddeleri uyarınca, olağan kanun ya da Anayasa değişikliği niteliğindeki her bir tasarrufun TBMM'nin yetki alanına girdiğinin açık olduğu, Anayasa'nın TBMM'nin bu yetkisini "*yürürlük koşullarını yerine getiren ya da getirmeyen yasalar bakımından herhangi bir ayırım yapmaksızın*" tanıdığı, TBMM'nin hukuksal tasarruflarının, Anayasa'daki ayrık durumlar dışında Anayasa Mahkemesi'nin denetimine tabi olduğu, Anayasa Mahkemesi'nin 27.11.2007 tarihli ve E.2007/99, K.2007/86 sayılı kararında da, kanunlar arasında yürürlük koşulunu yerine getiren ya da getirmeyen şeklinde bir ayırım yapılmaksızın kanunların TBMM'nin yasama yetkisinin kapsamında bulunduğu kabul edildiği ve henüz yürürlüğe girmemiş olan bir yasama tasarrufunun Anayasa'ya uygunluğunu

denetlediği, kaldı ki Anayasamızda ve hukuk düzenimizde kanunların, yürürlük öncesi yargısal denetimini yasaklayan herhangi bir hüküm bulunmadığı, dolayısıyla sakat bir yetkiye ve amaca dayanarak ihdas edilen bir kanunun Anayasa'nın 89. maddesindeki prosedürün tamamlanması ve Cumhurbaşkanınca yayımlanması (yürürlük koşulu) beklenmeksizin "yokluğunun tespiti"nin ya da "iptali"nin istenmesinin olanaklı olduğu, bu itibarla, dava konusu 6723 sayılı Kanun'un TBMM Genel Kurulunca varlık koşulu yeterli görülmekle, dava konusunun "önemi", "hassasiyeti" ve "aciliyeti" gözetilerek 6723 sayılı Kanun'un Resmi Gazete'de yayımlanması beklenmeksizin yargısal denetiminin sağlanması amacıyla dava açıldığı belirtilerek, 1.7.2016 tarihli ve 6723 sayılı Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un; tümünün yok hükmünde olduğunun saptanmasına ya da tümünün şekil bakımından ya da 1., 12., 17. ve 22. maddelerinin esas bakımından Anayasa'nın 2., 10., 90., 138., 139., 140., 154. ve 155. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talep edilmiştir.

3. Anayasa'nın 148. maddesinde, "...Kanunların şekil bakımından denetlenmesi, son oylamanın, öngörülen çoğunlukla yapılıp yapılmadığı; Anayasa değişikliklerinde ise, teklif ve oylama çoğunluğuna ve ivedilikle görüşülemeyeceği şartına uyulup uyulmadığı hususları ile sınırlıdır... Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren on gün geçtikten sonra, şekil bozukluğuna dayalı iptal davası açılmaz; def'i yoluyla da ileri sürülemez...", 151. maddesinde ise "Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açma hakkı, iptali istenen kanun, kanun hükmünde kararname veya içtüzüğün Resmi Gazetede yayımlanmasından başlayarak altmış gün sonra düşer." kuralına yer verilmiştir.

4. 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "İptal davası açma süresi" başlıklı 37. maddesinde de, "Anayasa değişiklikleri ile kanunların şekil yönünden Anayasaya aykırılıkları iddiası ile doğrudan doğruya iptal davası açma hakkı, bunların Resmî Gazetede yayımlanmalarından başlayarak on gün; kanun hükmünde kararnamelerle Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün veya bunların belli madde ve hükümlerinin şekil ve esas, kanunların ise sadece esas yönlerinden Anayasaya aykırılıkları iddiasıyla doğrudan doğruya iptal davası açma hakkı, bunların Resmî Gazetede yayımlanmalarından başlayarak altmış gün sonra düşer." denilmiştir.

5. Anayasa Mahkemesi'nin 21.2.2014 tarihli ve E. 2014/46, K. 2014/38 sayılı kararında da belirtildiği üzere kanun tasarı ve tekliflerinin TBMM'ce kabulüyle kanunların varlık kazandıkları kuşkusuz olmakla birlikte, Anayasa'nın ve 6216 sayılı Kanun'un anılan maddelerinde iptal davası açma süresi, dava konusu kanun, kanun hükmünde kararname veya İçtüzüğün Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihten itibaren başlatılmış ve öngörülen sürelerin sonunda dava açma hakkının düşeceği belirtilmiştir.

6. Dava dosyasının incelenmesinden, 6723 sayılı Kanun'un; tümünün yok hükmünde olduğunun tespiti ya da tümünün şekil ya da 1., 12., 17. ve 22. maddelerinin esas bakımından iptalleri talebiyle 1.7.2016 tarihinde iptal davası açıldığı ve bu tarih itibarıyla Kanun'un Resmî Gazete'de yayımlanmadığı anlaşılmıştır.

7. İptal davasının açıldığı tarihte, Anayasa'da ve 6216 sayılı Kanun'da öngörülen iptal davası açma sürelerinin henüz işlemeye başlamadığı açık olduğundan, süresinden önce açılan iptal davasının incelenbilmesi ve dava konusu kuralların Anayasa'ya uygunluk denetiminin yapılabilmesi mümkün değildir.

8. Açıklanan nedenlerle, bu aşamada incelenmesi mümkün olmayan iptal davasının reddi gerekir.

9. Alparslan ALTAN ve Erdal TERCAN bu görüşe katılmamışlardır.

II- HÜKÜM

1.7.2016 tarihli ve 6723 sayılı Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un; tümünün yok hükmünde olduğunun saptanmasına ya da tümünün şekil bakımından ya da 1., 12., 17. ve 22. maddelerinin esas bakımından Anayasa'nın 2., 10., 90., 138., 139., 140., 154. ve 155. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebiyle açılan iptal davasının, Anayasa'nın 148. ve 151. maddeleri ile 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 37. maddesinde öngörülen dava açma sürelerine uyulmaması ve dava konusu kuralların bu aşamada Anayasaya uygunluk denetiminin yapılabilmesinin mümkün olmaması nedeniyle incelenmeksizin REDDİNE, Alparslan ALTAN ve Erdal TERCAN'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 4.7.2016 tarihinde karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Engin YILDIRIM

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Alparslan ALTAN

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Erdal TERCAN

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Rıdvan GÜLEÇ